

הוראות בענייני חינוך של מרן הגראי"ל
שטיינמן זצ"ל מכלי ראשון, הרה"ג
ר' מנחם לוונשטיין שיבלט"א

ניבדידי הווה עובדא

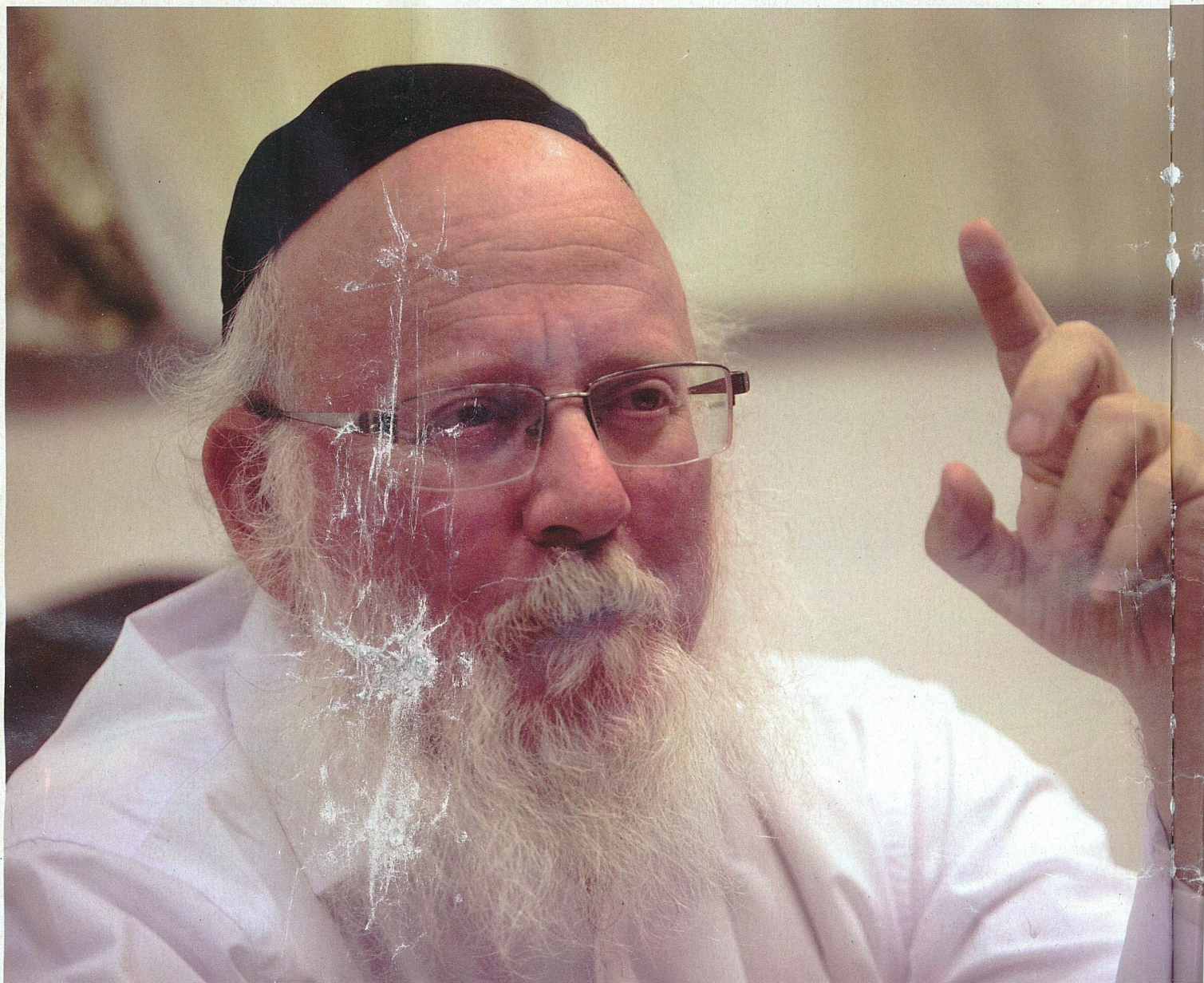
עובדות מופלאות, הדרכות, עצות, אבחנות
חדות ותובנות מעמיקות - את כל אלה זכה
הרה"ג רבי מנחם לוונשטיין לקבל ולראות אצל
מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל
בעשרות השנים בהן הוא עוסק בחינוך | קצרה
היריעה אך הצלחנו להעלות על הכתב מעט
מזעיר מדברי מופת אלה, שראויים שכל אב
וכל מחנך יארזם בצקלונם | צוואת החינוך

הרב אפרים זלמן גלינסקי והרב אליהו גוט

צילום: ליאור מזרחי

מה שתפס את האנשים היה, שהוא אמר דבר אחד: 'קצת פחות
'פוזות'...'
התכנסנו לדבר אחד: שיחה בנושאי חינוך. כמי שעוסק בחינוך
וכמי שהייתה לו כשכן גישה כמעט חופשית לבית מרן, יש
באמתחתו סיפורים מיד ראשונה, ותובנות בצדיהם. כדי לדון
בהם ולנתח אותם נזדקק ליריעת ספר שלם, על כן ננסה לנצל
במקסימום את המקום הקיים...
"הייתי במקרים רבים מאוד במבכנים של ילדים. הייתי גם
במבכנים אצל תלמידי חכמים גדולים אחרים. אני לא חושב
שהיה מישהו שהצליח לרדת כמוהו להבנה של ילדים בכית
א' ולשאול אותם שאלות שמצריכות אותם לחשוב. כלומר, לא
שאלות בסגנון 'מה ברא ד' ביום הראשון'.
"לדוגמה, הוא שאל ילד: 'אכלת מרק שיש בו ירקות, בשבוע
- מתי ד' ברא את זה'. לקח לי בעצמי זמן לחשבן את זה. שאל
מאד מתוחכמת. אז מה הילד עונה מיד: 'ירקות - ביום השלישי'
מרן אמר לו: 'זהו, נגמר?' הוא לא שאל: 'מתי את העוף', אל
רצה שהילד בעצמו יחשבן. אז העופות ביום חמישי והבהמות
הבשר, ביום שיש, והמים... ובסוף הוא שואל אותו: 'אז איזה יום
נשאר?' זה היה סוג השאלות.

עניו של הרה"ג ר' מנחם לוונשטיין, העוסק בחינוך
מזה עשרות שנים, חודרות אל הלב. לא קשה להבין
מדוע אישיותו כל כך כובשת, איך הוא מתמודד עם
אחד התפקידים הקשים שבמקדש: משגיח ומפקח
רוחני. כל מהותו משדרת אכפתיות. אכפתיות מהתלמידה,
אכפתיות מעתידו, אכפתיות מהתפקיד.
"עוסק בחינוך, זו ההגדרה. עוסק בחינוך של תינוקות של בית
רבן למעלה משלושים שנה. אל תכתוב דברים אחרים". אני מנסה
לשייך את סירובו זה - שאנשים נזהרים בהגדרות, לא מדברים
סתם - לתופעה בעקבות פטירתו של מרן ראש הישיבה הגראי"ל
שטיינמן זצוק"ל ולצוותו.
הרב לוונשטיין, שהוריו מתגוררים בשכונת צמודה לבית
משפחת שטיינמן ברח' חזון איש 5 בבני ברק מעל 62 שנה,
שאחיו, ר' יצחק זצ"ל, שימש במשך שנים רבות כנאמן ביתו של
מרן, מסכים עם התופעה:
"למה הצוואה כל כך זעזעה אנשים? יהודי כתב צוואה, אז
מה? יותר מכך, אם היו מספרים שסיים את הש"ס מאה פעמים,
זה היה תופס כמו הצוואה? אם היו מספרים שהיה מקובל גדול,
למשל, לא נראה שזה היה תופס את הציבור כל כך כמו הצוואה.

"אני לא יודע"

"עוד דוגמה: כתוב שאליעזר מגיע ללבן ומספר לו שהגיע למעיין ופגש את רבקה. כתוב גם שאליעזר הגיע אל יצחק עם רבקה, ומספר ליצחק מה היה. ראש הישיבה שאל את הילדים - מכיתה א': 'למי אליעזר סיפר סיפור ארוך יותר? ללבן הוא סיפר סיפור יותר ארוך, או ליצחק?' המלמד לא דיבר על זה בשיעור, זה ברור. והילדים יושבים וחושבים ואז עונים: 'אה, בטח. ליצחק הוא סיפר גם מה שהיה אצל לבן'.

"הוא היה שואל שאלות פשוטות מאוד, אבל תמיד מכניס כמה שאלות ששייכות לחשיבה ולהבנה של הילדים".

ומה זה נתן לילדים?

"אספר לכם סיפור נוסף. פעם נבחנה כיתה על כל חמישה חומשי תורה. שאלתי: 'ראש הישיבה, גם אני יכול לשאול שאלה?' הוא הסכים כמובן. שאלתי את הילדים: 'מי יודע היכן כתוב 'שמואל' בתורה'. אמר ראש הישיבה מיד, על המקום: 'אני לא יודע'. אמרתי להם שזה באמת מופיע במקום נסתר, בפרשת מסעי. אגב, אחרי שנתיים פעם נכנסתי והוא אמר לי: 'ישר כוח על 'שמואל'.

"כשחזרנו לחיידר שאלתי את הילדים: 'מה ראיתם'. כל אחד אמר משהו אחר, הבית, הספרים וכולי. אמרתי להם: 'שמתם לב

שראש הישיבה אמר: 'אני לא יודע?' אתם מבינים מה זה עשה לילדים? למד לשונך לומר אני יודע. הוא יכול הרי לשתוק, לחכות שמישהו יענה. 'אני לא יודע'."

כיהנתם גם כמשגיח בישיבה...

"אכן. פעם נכנסתי עם ראש הישיבה למרן. באנו לספר על בחור שעשה עוולה משמעותית, והשאלה הייתה האם להמשיך ולהחזיק אותו בישיבה. שאל אותנו מרן: 'איך קוראים לאבא של הבחור?' לא ידענו. 'ואיך קוראים לאמא שלו?' גם את זה לא ידענו. אמר ראש הישיבה: 'אני לא מבין. אם אתם לא יודעים איך קוראים לאמא של הבחור, זאת אומרת שלא התפללתם עליו אף פעם. אז כבר לזרוק מהישיבה?'"

היו עוד הדרכות למשגיחים?

"נכנסתי עם משגיח של ישיבה, שבא אליו ואמר: 'גיליתי שבחורים משיעור ג' מעשנים'. שאל אותו מרן: 'אתה ראית?' ענה: 'כן, אני ראיתי'. אמר לו ראש הישיבה: 'ומי אמר שאתה צריך לראות? לא טוב שאתה רואה. אל תראה'. שאל המשגיח: 'מה פירוש? זה התפקיד שלי...' אמר ראש הישיבה: 'לא. התפקיד שלך הרבה מאד פעמים זה לא לראות. פעמים שאתה מתעלם. 'פעמים' בלשון רבים. כי אם תמשיך לראות, הם הרי יעשנו, אבל כבר לא לידך, ואז הבעיה כבר תהיה הרבה יותר גדולה'."

השכן

"כל הטמפרמנט הג'ינג'י יצא בבית אחת והוא גירש אותו בזעקות: 'אפיקורוס! אפיקורוס! לך מפה!' דבר כזה לא ראיתי אצל אף משב"ק. 'אבא שלי סיפר, שכשהוא היה בן שלוש הוא ניגש פעם לרב שטיינמן, זאטוט ג'ינג'י, ושאל אותו: 'אתה יודע קמץ אל"ף א? לא יכול להיות, אתה לא למדת בחיידר שלנו!...'".

היה בוודאי גם קשר של האמא תחי'...
"לאמא שלי הייתה קביעות עם הרבנית שטיינמן בסוף ימיה, לצאת ולטייל ביחד. פעם הרבנית סיפרה לה, שהייתה לה חברה שכמה שנים לא היו לה ילדים - אני זוכר את החברה הזאת - והיא ביקשה ממנה שתסע איתה לרבי אהרן מבעלזא להכניס קוויטל שיתפלל עליהם לישועה. היא הוסיפה, שהיות ולבעלה אין כתב יד יפה, היא מבקשת שהרב שטיינמן יכתוב את הקוויטל. הם נסעו לתל אביב והגבאי הכניס את הפתק לאדמו"ר. לאחר רגע יצא הגבאי ואמר שהרבי שאל מי כתב את הפתק. הרבנית אמרה שבעלה. אז אמר הגבאי שרבי אהרן אמר: 'למה הם באים אלי, הוא יכול להתפלל יותר ממני'.

"תזכרו שהרבי מבעלזא נפטר בשנת תשי"ז..."
על האבא עצמו לא שמענו עדיין. מתברר שהוא יהודי נחבא אל הכלים. התפרסם הסיפור שבמלחמת ששת הימים הוא גויס, והרב שטיינמן ליווה אותו עד למקום התקבצות החיילים. לאחר מכן, במשך שלושה שבועות בהם השכן לא היה בבית, ישן הגרא"ל על הרצפה. ר' משה נמצא במלחמה ואני אישן במיטה?"

הבן, ר' מנחם, מספר סיפור מעניין שקרה לפני שנתיים, בשבת פרשת לך לך. הם היו בשמחה משפחתית, והגיע לשם הרב יצחק בר חיים, מיוזמי הנח"ל החרדי.

"אמרתי לאבי, הנה, שם עומד 'ראש ישיבת הנח"ל'... הוא ניגש אלי, למרות שהוא יהודי שקט מאד, וביקש לברר אצלו מכלי ראשון מה הסיפור עם הרב שטיינמן והנח"ל. ואז הוא אמר לנו כך: 'אתם לא יודעים באיזו דרגה של צדיק מדובר. אני לא רוצה לומר שד' יאריך את ימיו ושנותיו עד למאה ועשרים, כי אנחנו צריכים אותו הרבה יותר זמן. כאשר נכנסתי אליו בפעם הראשונה, הוא שאל למי הנח"ל מיועד. אמרתי לו שזה מיועד למחללי שבת. לאחר חצי שנה או קצת יותר נכנסתי אליו שוב, ואז הוא אמר לי שהוא שמע שזה לא רק לחברה' שמחללים שבת, ולכן הוא מבקש שלא אדבר איתו יותר אף מילה בעניין.

"לאחר תקופה, כשראיתי שמתחילות הפגנות נגד ראש הישיבה, נכנסתי לראש הישיבה ואמרתי לו שאני מרגיש רע עם עצמי, שבגללי ראש הישיבה סובל. אני רוצה שראש הישיבה יראה את המכתב שכתבתי, שאני רוצה לפרסם ב'תד נאמן', מכתב רשמי ממני, שאני כותב שלא היו דברים מעולם, ושראש הישיבה מעולם לא אישר ולא תמך בשום יוזמה מסוג זה. ואז ראש הישיבה אמר לי: 'לא ביקשתי ממך עזרה'."

אגב, גם בקשר למלחמה נגד הרב שטיינמן, יש לר' מנחם סיפור אישי, מכלי ראשון.

"לרב צבי לנפסקי מנהל חידר 'תורת שמשון' באופקים, שבו הייתי מפקח, נולד בן והוא עשה ברית בבני ברק ברח' בן דוד. הוא ביקש ממני להגיע, כי לא היה לו ציבור גדול והוא רצה לתת לי כיבוד. הסנדק היה ראש הישיבה. הגעתי לאמא שלי, ואמרתי לנהג של הרב שטיינמן שכשהם יוצאים שיקרא לי, ניסע ביחד. הגענו לשם, היו שם אולי 15 או 17 אנשים בסך הכל. המוהל היה הגאון רבי מאיר ברנסדורפר.

"ואז הצביע רבי מאיר על הרב שטיינמן ושאל אותו: 'מי זה?' אמרתי לו שזה הרב שטיינמן. הוא נדהם ושאל באידיש: 'מה, זה הרב שטיינמן?' אמרתי לו: 'כן'.

"על פי הסיפורים שסיפרו לו עליו, הוא כנראה היה בטוח שמי יודע איך הוא נראה..."

"לאחר הברית ניגש רבי מאיר לרב שטיינמן בצד ואמר לו: 'אני דיברתי נגדכם באסיפה גדולה, ואני מבקש מחילה'. ראש הישיבה ענה לו: 'בי לא פגעתם. לומר שזו מצווה, מסתמא לא. אבל בוודאי שלא כדאי לחפש מצוות כאלה'."

שישים ושתיים שנה, זמן קצר לאחר שהבניין ברח' חזון איש 5 נבנה, הם היו שכנים. מרן הגרא"ל היה קצת מעל לגיל ארבעים, ילדיו היו בין הגילים ארבע ותשע, ר' משה יהודה לוונשטיין ורעייתו יבלחט"א היו זוג צעיר, מיד לאחר נישואיהם. השכנים בקומה מעל היו הגאון רבי יוסף ישראלזון זצ"ל והרבנית תבלחט"א, בתו של מרן הגרי"ש אלישיב, והגאון רבי יצחק גרודז'נסקי שליט"א, בנו של הגה"צ רבי אברהם הי"ד, וגיסם של הגאונים רבי חיים קרייסוויטא, רבי שלמה וולבה ורבי ברוך רוזנברג זכר צדיקים לברכה.

השכן המבוגר יותר, מרן הגרא"ל שטיינמן, אמר לשפן דלת ליד: "כשיש לך שאלה אפשר לבוא ולשאל בכל שעות היממה, על כל ארבעת חלקי השולחן ערוך..."

"בעת הלוויה של מרן הלכתי עם אבא שלי, מספר ר' מנחם. 'שאלתי אותו האם אכן שאל אותו שאלות בהלכה. הוא אמר לי: 'כן, בוודאי, אבל לפעמים הרב שטיינמן היה אומר לי שאדע, שרבי ניסים והרב ואזנר מקלים בזה, אבל הוא מחמיר'."

הקשר המפורסם הוא על ידי הבן, הרה"ג רבי יצחק זצ"ל, שהיה במשך שנים רבות נאמן ביתו של מרן הגרא"ל, ולאחר פטירתו התפרסמו חלק מדפי יומנו על הקשר בינו לבין מרן. לשמוע על הקשר מפי האת, זו כבר זווית אחרת, שונה.

"פעם אחי ר' יצחק הביא לו אתרוג מיוחד. אחד התפקידים שלו, בין היתר, היה לדאוג לראש הישיבה לארבעת המינים, והוא השקיע בכך ימים ולילות, היה יושב ממש בפרדסים. שאל אותו הרב שטיינמן: 'כמה עולה דבר כזה?' אחי היה חסיד אמיתי, אש להבה, והוא ענה: 'א' ווארעמע ברכה' (ברכה חמה). הסתובב ראש הישיבה והוציא מהכיס 400 דולר ואמר לו: 'הנה, כאן יש לך א' ווארעמע ברכה לחגים'..."

"שנה אחת, במסגרת החיפושים שלי לארבעה מינים, מצאתי לולב מאוד מאוד מיוחד. יצחק אמר מיד - מביאים את הלולב לראש הישיבה, ואני אמרתי שאני מצאתי את זה ואני מביא אותו לאבא. בקיצור היו ויכוחים עד כדי כך שהוא שמע את זה דרך הקיר המשותף שלנו... הוא שלח את הרבנית לקרוא לנו, ואז אמר ליצחק שמנחם צודק. אבל יצחק טען שהוא שלח אותי לקנות לראש הישיבה. ראש הישיבה אמר, שאולי לא הייתה לי דעת על כך, זה לא פשוט. אחר כך אבא שלי אמר לי מה השאלה, זו הזכות שלנו שנקנה לולב לראש הישיבה, וברור שהוא רוצה שניתן את הלולב לרב. רק אז הוא הסכים לקבל את הלולב.

"אגב, אמרתי לאמא שלי לאחר שאחי נפטר, שיצחק לא היה עומד בכל נושא ההתקפות על ראש הישיבה. הוא היה מקבל התקפת לב רק מזה... הוא היה חסיד נלהב. פעם הגיע ראש ישיבה אחד ואמר לו שהוא רוצה להיכנס לרב שטיינמן לשאל אותו משהו, אבל שידע: אנחנו לא חסידים. זה לא 'תורה מסיני', אין זו 'גזירת הכתוב' מה שהוא יאמר.

להתעלם, זו הייתה אמנות השתיקה בה נקט...

"אני חושב שיש בזה עוד נקודה. סיפר לי חבר שהחברותא שלו נכנס למרן ואמר לו שהוא לא למד בשנותיו בישיבה והוא כבר שלוש שנים בכולל וגם שם הוא לא לומד ועכשיו הוא הודיע לאשתו שזהו, הוא רוצה לצאת לעסוק במלאכת החולין. הוא לא יכול לעמוד בדבר הזה. אמר לו ראש הישיבה: 'אתה צודק. להיות בשקר זה לא טוב. אבל למה אתה עוזב את התורה במצב שאתה מיואש? בוא תשב ותלמד שנה בהתמדה, ולאחר שנה אתן לך ברכה'.

"סיפר לי החברותא שלו שהוא היום אחד מתלמידי החכמים המפוארים של אותו מקום. הדבר הזה הציל אותו. יש כאן נקודה עמוקה: קודם כל, פת בסלו. יש יצר הרע, תן לו משהו, רק כדי להרגיע אותו. אחר כך נעשה תחבולות. רוצה לעזוב, בבקשה, אין בעיה. אבל למה בצורה כזו? בתחבולות תעשה מלחמה, וזה חלק מהתחבולה. אתה רעב, קח לחמנייה, אבל בינתיים תישאר. תלמד שנה תורה לשמה. אתה לא חייב לאף אחד..."

רואים את עומק ההבנה בנבכי ההתמודדות של השואל...

"בוודאי, הנה עוד סיפור בדיוק בנושא זה. זה ממקור שני, לא ממקור ראשון, שמעתי אותו מהמשגיח שטיפל בעניין. שני בחורים נתפסו צופים באירוע ספורט. המשגיח בא לשאול ומרן אמר לו שצריך לשלוח אותם הביתה לשבוע ושיחתמו שהם מתחייבים חצי שנה לא לצפות באירועים כאלה. אחרי חודש או חדשיים היה אירוע שהם הרגישו שהם לא יכולים לוותר עליו. אבל הם הרי חתמו, והלכו לשאול את המשגיח. אמר להם, הרי התחייבתם מול מרן הגרא"ל, תשאלו אותו. הם הגיעו אליו והוא התחיל לחקור אותם על אירוע הספורט: מי נגד מי, ומה זה שייך אליכם, הרי הם מחו"ל, ואיך אתם מחליטים? ואיך אתם נכנסים למתח? הם הסבירו לו שזה העניין, שמחליטים שקשורים למישהו, כדי ליצור את המתח. אז הגרא"ל אמר להם, שזה חידוש גדול..."

הבטחה של מרן

"בקיצור, ראש הישיבה שאל אותם האם הם מאוד מאוד רוצים, והם אמרו כן. הוא אמר להם: 'מצד מה שחתמתם, אני מתיר לכם. זה ניסיון יותר מדי גדול, ולא נכלל בחתימה. אבל תדעו לכם, שאם תתגברו באותו לילה ותשבו ותלמדו, ירד עליכם שפע של סייעתא דשמיא, ולא תתחרטו'. הם שאלו: 'זו סגולה? כי סגולות אנחנו מכירים...' ומרן אמר: 'לא, זו הבטחה שלי'.

"אחד פתח את הגמרא ומאז לא עזב והצליח מאוד. השני הסתבך עם השלטונות במיסים ולבסוף הרוויח מהעסק 150,000 ש"ח."

מתברר שיש לסיפור זה כמה גרסאות, ויש אומרים שאכן שניהם למדו באותו הלילה ואחד מהם לקח את הבטחת ההצלחה והשקיע אותה בתורה ואילו השני הצליח בעסקים. ייתכן שאין סתירה בין הגרסאות ויש לישוב...

ההבנה לנפש התלמיד הצעיר על כל נסיבותיו מופלאה...

"הסיפור הבא הוא סיפור נורא, שהייתי נוכח בו. היה לי תלמיד בחיידר שקראו לו אברהם. אביו חלה במחלה קשה, מחלת פרקינסון, ואמו הידרדרה רוחנית. נכנסתי לראש הישיבה וסיפרתי לו את הסיפור ושהילד נמצא בחוץ. הוא אמר לי: 'תכניס אותו'.

"הכנסנו את הילד. ראש הישיבה קם, הזיז את השולחן שלו, תפס את הילד וחיבק אותו בכל הכוח ונישק אותו

בכל הכוח. ואז הוא שואל אותו: 'איך קוראים לך?' הילד עונה: 'אברהם'. מרן אומר: 'לא, איך הילדים קוראים לך?' והוא עונה לו: 'אברימי'. 'אז גם אני אקרא לך אברימי, זה בסדר? אתה תקרא לי אהרן. בא תשב ונלמד ביחד'.

"הם למדו חצי שעה את הגמרא שהוא לומד בחיידר. ואז מרן אומר לו: 'נתתי לך נשיקה, אתה בוודאי שמח. תדע לך, מי שעובר קשיים בחיים ועומד בהם, זו נשיקה מהקב"ה. זה שווה פי מיליון...' וכך המשיך להרעיף עליו עשרים דקות דברי חיזוק ואני עמדתי מהצד פעור פה.

"אחרי שבוע נכנסתי שוב. אמרתי לראש הישיבה: 'אנחנו שכנים, אם ראש הישיבה היה עושה לי רק חמישים אחוז ממה שעשה לילד, הייתי יוצא משהו אחר...' ואז הוא אמר: 'מה שעשיתי זה רצון ד', זה מה שצריך לעשות. רק את רצון ד'. והילד הזה, אם לא יוציאו אותו היום מהבית, לא יצא ממנו כלום. הוא לא יוכל לעמוד בניסיונות כל כך קשים. אני עשיתי את מה שאני חייב לעשות'.

למעשה, בדיוק כמו שניבא, כך היה."

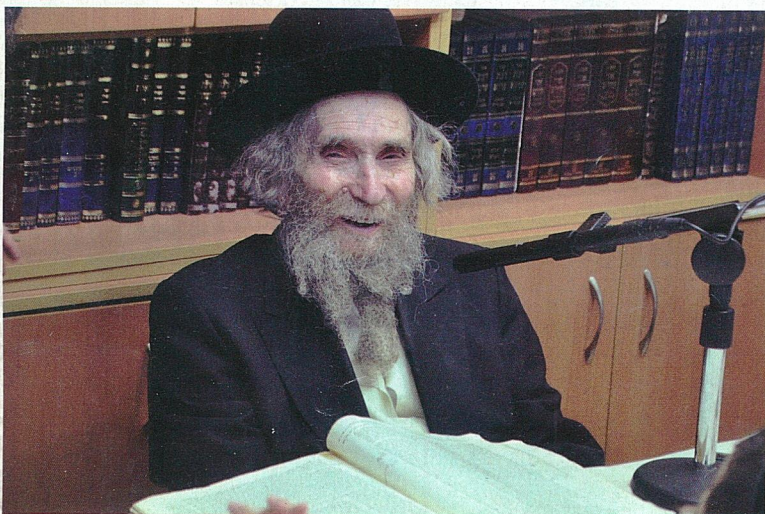
הרב לוונשטיין ממשיך בזיכרונותיו. כאדם מסודר (הוא נכדו של חת"כ הרב מאיר דוד לוונשטיין ז"ל ואביו הוא ילד שווייץ) הוא עשה שיעורי בית לפני הריאיון והגיע מצויד ברשימת נקודות מסודרת. למרות זאת, מדי פעם הוא נזכר בנקודות ובסיפורים נוספים...

"כשהייתי מלמד בכיתה ז' דיברתי עם התלמידים על גן עדן ועל גיהנום. דיברתי גם על שמשיה בעזרת השם 'בוא וסיפרתי שהמשיח 'יריח' ראת שמים, כמו שכתוב. המסכתי שיהיו אנשים שירוצו לקראת משיח והוא יגיד שהוא לא יכול, יש ריח לא נעים..."

גלידה עם הרבה טעמים

"אחד התלמידים לקח את זה קשה מאד, עד שאמו הגיעה לכיתה בהפסקה ואמרה שהילד בפחד נורא. מה עושים? אני לא יכול לומר לו שזה לא נכון, יש בעיה. נסעתי לבקר את ההורים שלי ונכנסתי לראש הישיבה לשאול אותו. הוא אמר: 'קודם כל צריך לומר לילדים, שמחכים 2,000 שנה - לא לדבר רע. זה יהיה הדבר הכי טוב בשבילנו. ומה ילד מבין בדבר טוב? גלידה! צריך לומר להם שזה יהיה כמו גלידה, אבל עם הרבה טעמים. ברור שגלידה לא אוכלים בחורף, זה לא נעים ולכן צריך להכין את הגלידה לתקופה המתאימה. צריך לדבר עם הילדים שגם אנחנו צריכים להכין את עצמנו לתקופה המתאימה'..."

"באותו עניין. היה יהודי, הרב יעקב ידידיה פרידמן (מחוננו של בן מרן, הגאון ר' משה). הוא 'שב בשיעורים בחומש של הראש ישיבה וכתב את כל מה הוא אמר

"שאלתי פעם את הרבנית, למה ראש הישיבה מתייחס בכל כך הרבה כבוד למלמדי תינוקות, והיא אמרה שהיא עצמה שאלה את ראש הישיבה על כך. הוא ענה, שמלמדי תינוקות של בית רבן זו תורה לשמה, כי ההורים מאשימים אותם בכל הבעיות שיש עם הילדים ובכל זאת הם נשארים ללמד - זו תורה לשמה".
לא קלה ההתמודדות של מלמד...

"אספר סיפור נורא שהייתי מעורב בו, על תפקידו של חיידר: אני מפקח בשני תלמודי תורה, אחד מהם מודרני מאד, שהוקם מלכתחילה בעידודו של מרן עבור אוכלוסייה זו. היה אדם שלמד בישיבה חסידית ונפל ונופל וממשיך ליפול. הוא התחיל לקרוא עיתונים וללבוש בגדים שאינם מקובלים וכל התנהגותו מדורדרת. באו אלי הורים בשאלה: עד מתי נחזיק את הילד שלו בחיידר... אמרתי שאני לא מוציא ילד מהחיידר. הם לחצו וסיכמנו שהולכים לשאול את ראש הישיבה. אחרי הנץ נכנסנו לשאול. מרן שמע את השאלה ושאל אותי: 'איך הילד?' עניתי: 'ילד עדין, לומד טוב, לא רואה סיבה לזרוק אותו'... 'אז מה השאלה?' 'יש כאן כמה הורים'...

א גרויסע גייליק

"מרן הלך לחדר השני כדי לחלוץ את התפילין. אתם לא יכולים לדמיין את הצעקות שהיה שם. ההסטרטה הידועה על הגאווה - זה כלום לעומת מה שהיה, כלום! ראש הישיבה זעק: 'מה הם רוצים? לתת לאבא פרס? הוא הרי לא רוצה שהבן ילמד תורה! אז מה הם רוצים???' להביא לו את הפרס הביתה???' מה הם רוצים???' ואז הוא התחיל לצעוק: 'הרי כל מה שפתחנו את החיידר הזה זה כדי שאנשים לא יבואו עם השטויות האלה! מה זה צריך להיות? היכן האחריות שלכם על העתיד שלו? מה זה צריך להיות???'

"ההורים עומדים בחוץ וראש הישיבה צועק עלי. 'מה

בשיעור והוציא חמשה כרכים של 'איילת השחר' על החומש. הוא היה גר בקריית ספר ויום אחד (ליל י"ט בסיוון תשס"ו) הפסיד את האוטובוס האחרון והלך לישון בישיבת 'גאון יעקב' על הספסל. בבוקר הוא לא התעורר...
"זה קרה ביום אחרי שסיים לכתוב את חמישה חומשי תורה על 'איילת השחר' והסיפור הודפס בהקדמה של הספר.

"היתה תדהמה אדירה. הייתי שם. אנשים אמרו ריבונו של עולם, איזה אסון... ראש הישיבה ישב איתו אתמול בלילה עד מאוחר.

"אבל ראש הישיבה אמר את המילים הללו, אני זוכר כמו היום: 'להקב"ה יש תוכנית מאד ברורה, מששת ימי בראשית, איך הוא מביא את המשיח. זה לא תלוי בהרגשות שלנו'.

"אז שאלו אותו: 'אז מה התוכנית?'

"ואלו המילים שאמר: 'כשיסגרו כמה בתי דינים לענייני ממונות, זו תהיה התקופה שתקרב מאד את המשיח. אבל כל עוד שכשמוזמינים תור לדין תורה צריך לחכות - זו בעיה'..."

ראייה ייחודית, שכל כך אפיינה אותו...

"אספר סיפור מחבר שלי, שהיה בוועד שלי בפוניבז'. הוא היה מלמד בכיתה ח' והרב שטיינמן היה שולח אליו אנשים להתייעץ איתו בענייני חינוך. יום אחד הוא נכנס לראש הישיבה עם שאלה שהציעו לו להיות משיב בישיבה מאוד חשובה לצעירים. ראש הישיבה אמר לו: 'מה השאלה פה בכלל? אתה לומד עם ילדים תורה לשמה במשך שעות רבות ואתה רוצה להיות משיב בהלכה בישיבה קטנה?' הוא ענה: 'אשתי מאוד רוצה'... אז מרן אמר לו: 'זה שזורקים את הכל על האישה, זה התחיל מאדם הראשון. אתה צריך לעמוד על שלך'.

"אבל הוא הלך להיות משיב. מאותו יום הוא איבד את כל חינו, והוא אמר לי: 'אני כבר לא יכול להיכנס אל ראש הישיבה'.

שוב אנו חוזרים להבנה לנפש הילד בדור שלנו... "סיפר לי חבר שיום אחד הבן שלו חזר משיבה קטנה ואמר שהיום הוא סיים את מסכת עירובין שלמד ב'בין הסדרים' עם רש"י ותוספות והוא רוצה שאמא תעשה סעודה לסיום. בסדר, עשו סעודה לכבוד הסיום. אחרי שבועיים הוא אמר לבן בוא ניכנס לרב שטיינמן שישאל כמה שאלות, וביקש ממני לבוא איתם. נכנסנו וסיפרנו שהבן אומר שלמד עירובין עם תוספות ב'בין הסדרים'. מרן אומר: 'מה, ב'בין הסדרים'? זה דבר חשוב... ואז בחן אותו במשך שעה וחצי. בסוף הוא שאל אותו: 'סיפרת לסבא? מה סבא נתן לך?' ענה הבחור: 'סיפרתי לו שהוא נתן לי שוקולד'. אמר לו ראש הישיבה: 'שוקולד זה פרסים של לפני מאתיים שנה'. ניגש לארון ונתן לו שטר של מאה דולר. 'זה פרסים של היום'..."

הפעם שמרן כעס

גם על היחס שלו לכסף ניתן למלא כרכים שלמים. "היה יהודי שתנן כסף לפעילות ורצינו שראש הישיבה יחתום על מכתב לכבודו. למטה היה כתוב 'אילו פינו מלא שירה כים... אין אנחנו מספיקים להודות וכו'...' ראש הישיבה קרא את הנוסח ואז הוא אמר: 'בכמה כסף הוא נהיה הקב"ה?' "מנהל אותו ארגון ענה 'בחכמתו': 'בהרבה כסף!' ראש הישיבה כמובן לא חתם על המכתב..." "ידוע שהרב שטיינמן אמר שרק פעם אחת הוא באמת כעס."

"אני זוכר את הפעם הזאת, הייתי נוכח. זה היה כשהמשיגה בישיבה, הרב ישראל יעקובזון, אירס את בתו הבכורה. בחר אחד הזמין אמבולנס אל תוך התנאים. הגיע שח"ל ושאלו מי זה ישראל..." "הרב שטיינמן כידוע התפלל כל ימיו כוונתיקין. למחרת, כשבישיבה היינו בדיוק רגע לפני שמונה עשרה, ראש הישיבה נכנס ועבר בין הטורים של הבחורים, מחפש מישהו. עובר על הטור הראשון, ממשיך לטור השני - היו בישיבה שלוש מאות בחורים. ואז הוא תפס את הבחור בבית המדרש שקט והוא התחיל לצעוק עליו: 'לא תבוא לפה! אין לך מה לבוא לפה! אתה פשוט לא יכול לבוא לפה!' זו הפעם היחידה שעליה אמר שכעס." מספרים שהבחור נפטר ושהרב שטיינמן נתן מידי יום צדקה לעילוי נשמתו..."

"זה לא נכון. הוא חי וקיים. נולד לו ילד שנפטר, ואחר כך נולד לו עוד ילד עם מום בלב, והוא הגיע בבכיות נוראיות אל ראש הישיבה. הרב שטיינמן אמר לו שהוא לא הכתובת, הוא צריך לפנות לרב יעקובזון ולהתחנן שימחל לו, ושלא יוותר עד שיאמר בפה מלא: 'הריני מוחל'. לא פחות, 'אני סולח' לא מספיק. ושיזכה עוד להרבה נחת..."

לסיום, יש עוד משהו שחשוב להזכיר?

"ראש הישיבה שאל אותי פעם מאיזה גיל לדעתי אפשר לראות על ילד שיש חשש חלילה שינשור. אמרתי לו שלדעתי מכיתה ה'. אז הוא אמר לי שהוא חושב שהרבה לפני כן. מתוך שמונה ילדים יש שלושה ילדים תמימים שלא שואלים דבר והכל טוב ויפה. יש שלושה שאינם תמימים וגם להם אין שאלות ויש שניים שהם תמימים וכן שואלים. בהם צריך לטפל..."

תם ולא נשלם. יש עוד הרבה בעיות וסיטואציות, ויש עוד הרבה הוראות והדרכות, זה המעט שהצלחנו להכניס לידיעה זו. מה שצריך לזכור הוא, שצריך הרבה פקחות מחד והרבה סיעתא שמיא מאידך ובעיקר להתנתק מ'פזוזה' של חיצוניות, וכך, אולי, נצליח.

עם האח הרב יצחק לוינשטיין זצ"ל

ההווה אמינא שלכם? מה חשבתם בדרך לפה? בשביל מה לבוא סתם?"

"ואז הוא אמר משפט, פעם יחידה ששמעתי אותו מדבר על עצמו: 'מה הביא אותם? יראת שמים? אני בשבת יושב ורועד, חס ושלום לא להיכשל בדבר הלכה. גם הם ככה חוששים, שהם כבר יודעים לומר שזה לא מתאים להם? מה הילד אשם?'"

"ראש הישיבה מתחיל לגלגל את רצועות התפילין ואני נכנס לדירת ההורים שלי. דופקים בדלת - ראש הישיבה קורא לך. אני נכנס ואומר: 'ראש הישיבה יודע שזה לא קשור אלי, הם באו, ביקשו...' אבל הוא ממשיך לצעוק עלי: 'אבל למה הבאת אותם לפה? בשביל מה? היכן האחריות שלך? אתה צריך להילחם נגדם! מה צריך לבוא ולשמוע את זה ממני? זה לא דבר פשוט?'"

"בסוף הוא אמר לי: 'אם הוא' (האבא) ידע שהם היו פה על העניין הזה, וטפשים יש כחול הים (שעלולים לספר לו), תדע לך שעל זה הוא יוציא את הילד. על זה הפחד שלי...' "בהמשך אמר לי שהיצר הרע של היום 'איז א גרויסע ג'וליק'. הרי מה כתוב בעיתון של היום? שראובן עשה עבירה גדולה. ומה כתוב בעיתון של יום שני? ששמעון עשה עבירה גדולה. וביום שלישי כתוב שלוי עשה עבירה גדולה. אז מה זה מעניין? זה הרי כבר היה כתוב אתמול? אלא היצר הרע אומר, שלא, זה שום דבר. העבירה של אתמול היא כעין וכאפס לעומת העבירה של היום. 'א גרויסע ג'וליק!'"

ראש הישיבה הבין היטב את כל הרבדים.

"פעם שאלתי אותו מה עושים עם הבעיה של ניבול פה, איך מחנכים על כך. הוא ענה, שקודם כל צריך להיות ירא שמים, מי שלא נכשל אף פעם בדבר הזה. תפס לי את שתי הידיים ואמר כך: 'אומרים לילד: איך ילד יהודי, עם פה קדוש, שרוצה להיות תלמיד חכם ירא שמים, מדבר ככה? הדברים האלה נכנסים לתוך הלב של הילד!' כשהוא אמר את זה - עלי זה השפיע. מאוד."